

Høringsnotat, 28. Januar 2021

Til: Stortingets energi- og miljøkomite

Klimaplan 2021-2030 – Stortingsmelding nr. 13, 2020-2021

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening har 87 000 medlemmer på masternivå innen teknologiske og naturvitenskapelige fag og er den største medlemsforeningen i Akademikerne.

Nye løsninger innen teknologi og naturvitenskap er avgjørende for å omstille til et lavutslippssamfunn og nå klimamålene. Klimaplanen og målene om å halvere Norges utslipp innen 2030 i tråd med internasjonale avtaler og forpliktelser forutsetter satsing på forskning og kunnskap. I framtidige revisjoner av klimaplanen må det tas høyde for våre skjerpede mål om reduksjoner i klimautslipp på 55 prosent.

Ytterligere satsing på forskning og utvikling i årene fremover er avgjørende for å nå klimamålene. Tekna har sett gode insentiv til dette i krisepakkene i 2020, og vi forventer at regjeringen fortsetter å vise vilje til å satse på forskning og utvikling av ny teknologi for lavere klimautslipp.

CO2-utslipp må prises globalt

Tekna støtter en gradvis og forutsigbar opptrapping av den norske CO2-avgiften. Tekna mener at Norge bør følge utviklingen av CO2 avgifter i EU, og samtidig arbeide for global prising av CO2. Det er viktig å støtte EUs arbeid med å øke prisen for å slippe ut CO2, og støtte arbeidet med å få på plass en egen toll på import av industrivarer som er produsert uten CO2-avgifter i andre land. Det er ikke god klimapolitikk å forskyve industriproduksjon ut av Norge og EU og over til andre land uten strenge klima- og miljøkrav.

Store klimainvesteringer og effektive tiltak krever lang tidshorisont

Vi er positive til den konkretiseringen av klimapolitikken som kommer til uttrykk i klimaplanen og de forpliktelsene Norge nå må oppfylle i klimaavtalen med EU. Det langsiktige tidsperspektivet gir forutsigbarhet for industrien til å planlegge og investere i nye løsninger.

Beslutningen i Stortinget sist høst om en verdikjede for fangst, transport og lagring av CO2 gjennom Langskip-prosjektet viser næringslivet at offentlige myndigheter mener alvor med å nå klimamålene og gir forutsigbarhet for norsk og utenlandsk prosessindustri som ønsker å fange sine utslipp og deponere disse under Nordsjøen. Vi forventer at også avfallsforbrenningsanlegget på Klemetsrud får tilstrekkelig finansiering til å fange og deponere sine utslipp. To karbonfangstanlegg gir nødvendig robusthet i verdikjeden, spesielt i de første, kritiske årene før driften er stabil på de nye anleggene. Det internasjonale energibyrå (IEA) estimerer at man kan redusere verdens klimagassutslipp med opptil 28 prosent med bruk av denne teknologien, så gevinstene ved investeringene er store.

Tekna mener at klimaplanen må bidra til å utnytte potensialet som ligger i næringslivets veikart for lavere klimautslipp innenfor ulike sektorer. Vi ser fram til varslede strategier og planer med tydeligere tiltak, men forventer at disse ses i sammenheng med tidligere og kommende stortingsmeldinger. Politikken kan ikke være usammenhengende og motsetningsfylt. Langsiktige og helhetlige tiltakskjeder er nødvendige.

Petroleumsnæringen

Det å erstatte fossil energi med ren energi er i mange sektorer den mest effektive måten å redusere utslipp av klimagasser på. Omstillingen for å sikre at Norge blir et lavutslippssamfunn i 2050 har startet, men endringene og tilpasningen som nå skjer må intensiveres. Petroleumsnæringen er et kunnskaps- og teknologilokomotiv for norsk næringsliv, og kan bidra ytterligere med kompetanse og teknologiske løsninger for å utvikle mer bærekraftig energi. Arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser under produksjon av olje og gass på norsk sokkel må fortsette og intensiveres. Tekna

mener at elektrifisering av norsk sokkel kan redusere klimagassutslippene fra sektoren, avhengig av beliggenhet og ved bruk av fornybare energikilder. Kost/nytte må vurderes i hvert tilfelle.

Bygg-og anleggsnæringen

Bygg- og anleggssektoren står for en stor del av energibruk og klimautslipp i Norge, direkte og indirekte. Tekna mener det må satses mer på å få ned utslipp og energibruk knyttet til eksisterende bygg, samtidig som det satses på klima- og miljøvennlige løsninger og materialer i utbygging av nye bygg. Tekna har merket seg arbeidet mot utslippsfrie byggeplasser gjennom elektrifisering av byggtørkere og anleggsmaskiner som klimaplanen omtaler. Men det er et stort behov for å utvikle politikk og tiltak for mer sirkulære materialstrømmer med mindre klimautslipp og ombruk av bygg i stedet for riving. Regjeringen er selv inne på at næringen er raske til å tilpasse sin virksomhet til endringer i teknisk forskrift (TEK) og Tekna forventer at den kommende strategien for sirkulærøkonomi vil konkretisere flere tiltak for å nå skjerpede klimamål. Bransjen er fragmentert og består av mange ulike aktører og komplekse verdikjeder. De etterspør selv klar politikk og tiltak for å kunne dra sammen i riktig retning.

Transport

På transportområdet inneholder klimaplanen en rekke gode tiltak for elektrifisering, bruk av hydrogen og biodiesel på vei og sjø. I tillegg videreføres satsing på kollektivtrafikk, sykkel og gange i byområdene. Tekna savner en satsing for å overføre godstrafikk til bane og sjø som del av klimaplanen. Dette vil gi mindre kø og slitasje på infrastrukturen og samlet gi et lavere energiforbruk. Ordninger for landstrøm må videreutvikles der det er hensiktsmessig.

Kunnskap og kompetanse

Kompetente fagmiljøer er en forutsetning for å ta i bruk eksisterende klimavennlige løsninger og teknologi, og slike miljøer er nødvendige for å utvikle nye løsninger. Tekna er bekymret for oppsplittingen av fagmiljøer som har skjedd på vei og jernbane gjennom ulike reformer de siste årene.

Kunnskap og kompetanse om klimatilpasning er nødvendig når vi nå tar i bruk nye løsninger på mange samfunnsområder for å redusere klimafotavtrykket. Stigende temperatur, mer nedbør og flere skred gir konsekvenser. Klimatilpasning er avgjørende for å demme opp for store ødeleggelser i lokale områder. Tiltak og løsninger som velges nå kan ikke kun ta høyde for dagens situasjon, men må også tåle klimaet vi får i fremtiden. Klimaplanens tiltak må være kunnskapsbaserte og forankret i fagmiljøer som har tilstrekkelige ressurser og bredde til å frambringe gode beslutningsunderlag for våre politiske myndigheter.

Behov for politiske beslutninger som viser vei

Tekna er utålmodig etter å få tatt i bruk eksisterende teknologi på nye områder for å begrense klimautslipp. Noen ganger er det ikke bedriftsøkonomisk lønnsomt å ta i bruk teknologiske løsninger som vil være hensiktsmessige i et videre samfunnsperspektiv. Tekna er glad for de politiske beslutningene om elektrifisering av transportsektoren og om karbonfangst og –lagring. Gjennom skatteinsentiver, offentlige investeringer i infrastruktur og offentlige innkjøp er det mulig å få fram teknologi og markeder som er nødvendige i et framtidig lavutslippssamfunn. Tekna ser fram til at det blir tatt politiske beslutninger som er tilpasset EUs hydrogenstrategi og posisjonerer Norge som energinasjon i fremtiden. Tekna forventer at stortingsmeldingen om verdiskaping fra norske energiresurser, herunder hydrogen, er offensiv og gir en tydelig retning.

EU har med sin *Green Deal* satt fart og retning for grønn omstilling, og medlemslandenes nasjonale klimaplaner var på plass for et år siden. De har med andre ord et forsprang. Norge har kunnskapsmiljøene, teknologien og ressursene til å konkurrere med næringslivet i andre land i overgangen til et lavutslippssamfunn. Den norske modellen innebærer at vi er omstillingsdyktige og at fellesskapet er med og bærer de sosiale kostnadene for den enkelte arbeidstaker. Men det haster med å komme i gang.